

De Blauwe Klauwier

uitgave: V.W.G. de Kempen

VOGELWERK GROEP

DE KEMPEN.

Secretaris:

Jacques van Kessel, Evestraat 18, Veldhoven. (tel. 040-531211)

Penningmeester:

Jan Heesters, Kruisstraat 39, Reusel. (Postgiro: 3560645)

Bestuursleden:

Jan Wouters, Lindestraat 6, Reusel. (tel. 04976-2391) Gespreksleider)

Rob Aarts, Wagemaker 30, Veldhoven. (tel. 040-531773)

Geert Sanders, Kruisstraat 48, Reusel. (tel. 04976-1205)

Tevens verzorging dia-arcief.

Tom Heynen, Jan Sluytersweg 26, Eindhoven. (tel. 040-114873)

Coördinator Nestkastenonderzoek:

Jan Wouters.

Arcief V.W.G. de Kempen:

Broedvogels: Tom Heynen, Jan Sluijtersweg 26, Eindhoven.

Niet-broedvogels: Pieter Wouters en Lex Peeters, Marialaan 26, Reusel. (tel. 04976-2271)

Handwritten signature
1977

Pestvogel

D E B L A U W E K L A U W I E R .

o-o

4^e Jaargang Nummer 6 Oktober 1978

o-o

Redactie:

Ludy Aarts, Rob Aarts, Jan Wouters, Frank Neijts en
Jacques van Kessel.

Redactieadres: Evestraat 18, Veldhoven.

Zonder schriftelijke toestemming van de redactie, is het
niet toegestaan, artikelen uit dit blad over te nemen.

I N H O U D .

- Nachtzwaluwen - en Ransuilenonderzoek 1978 V.W.G. de Kempen, door Geert Sanders.
- Voor U gelezen door Jan Wouters.
- Mollen door Frater Simon Deltour.
- De Avifauna van N. Br. van de 15 de tot de 20 ste eeuw, door Dr. W. Knippenberg.
- Het niet broedvogelarchief door Lex Peeters.
- Wij spraken met ... door Ludy en Rob Aarts.
- Excursie verslag drie bruggen en Oase door Tom Heijnen.
- Ornithomania door Frank Neijts en Jacques van Kessel.
- Trektellen 1976 door Lex Peeters.
- Kempnaeren slaapt U nog? Door Rob Aarts.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Tekeningen in dit nummer:

Jan van Dooren, Bert van Opstal, Marco Bakermans,
Frank Neijts.

Blaauwe Klauwier nummer 5 is in beperkte oplage verschenen.
Memoriam over Zuster Marie Silaska.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Inventarisatie van Nachtzwaluw en Ransuil in
de Kempen in 1978.

De Kempen is dit jaar door een tiental leden van de vogelwerk-
groep de Kempen geïnventariseerd. Het gebied omvat geheel
zuid-oost Brabant, m.u.v. enkele gemeentes binnen dit gebied.

Het motief daarvoor was dat er ontzettend weinig gegevens
voorhanden waren over de verspreiding in Noord Brabant. Behal-
ve dan dat de Avifauna van Noord Brabant, die ook maar vrij
beknopt is, en de gegevens zijn van 1963/64. Dus bijna 15
jaar geleden!

Overzicht uit de Avifauna van Noord Brabant:

	zangposten 1963/64	Taxatie '63/'64
ten W van Breda-Nieuw Ginneken	8	25a50
ten Z van spoorlijn Breda- Tilburg- Eindhoven	73	130a230
ten N van spoorlijn Breda- Tilburg- 's-Bosch	5	20a40
ten N van spoorlijn 's-Bosch- Eindhoven- Deurne	15	50a120
ten ZO van Eindhoven	16	35a70
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL	117	260a510

Daarom zijn we opnieuw begonnen met een klein stukje van Bra-
bant te onderzoeken, en de resultaten waren tot ieders verba-
zing veel hoger dan men verwacht had.

Dat de Ransuil ook geïnventariseerd is is gewoon toeval om-
dat in die zelfde tijd de jongen (juv.) druk aan het bedelen
waren, zodat deze makkelijk te inventariseren waren.

NACHTZWALUW:

Totaal aantal vastgestelde zangposten 1978 89
Totaal vastgestelde zangposten in vorige jaren '75-'78. 100
Taxatie: 110 à 130

Van de Nachtzwaluw is ons opgevallen dat er vrij veel in be-
paalde natuurgebieden zitten. Namelijk in 3 grote natuurgebie-
den werd al ruim de helft van de totale Nachtzwaluwen bestand
waargenomen.

Veel minder kwamen de Nachtzwaluwen voor in kleinere stukken
bos zoals de Ransuil dat wel eerder geneigd is te doen.

Overzicht van de 3 belangrijke gebieden:

Landgoed de Utrecht	25 paar
Boswachterij Hapert (o.a. Cartierheide)	15 paar
Boswachterij Leende	15 paar
	<hr/>
TOTAAL	55 paar

Veruit de meeste Nachtzwaluwen werden waargenomen op de zogenaamde kaalslagen. Dat zijn plaatsen waar bossen pas gerooid zijn, of waar bossen pas aangeplant zijn. Zo gauw de bomen weer een paar meter opgegroeid zijn verdwijnt de Nachtzwaluw weer. Ook waar voorgaande jaren brand gewoed heeft komt hij veel voor. Enkele voorbeelden zijn: Boswachterij Hapert, de Grote Cirkel te Reusel.

Volgens de Avif. N.Br. werd de Nachtzwaluw ook wel eens waargenomen in hoge naaldbossen, bij dreven of wegen. Ons viel op dat dit weinig voorkwam. B.v. de Buikse heide bij Vessem Wintelre, waar grote naaldbossen voorkomen, waar vrijwel geen kaalslagen waren; hier werd niet één Nachtzwaluw waargenomen. Waarschijnlijk speelt hier de hoogte van de grond een grote rol. Inverband met droge of natte zandgronden, want zoals ook veel beschreven wordt komt deze soort vooral voor op droge zandgronden. De meeste Nachtzwaluwen kwamen op vrij hoge gronden voor.

Voorbeelden:

Landgoed de Utrecht	veel Nachtzwaluwen	+28 m.
Boswachterij Hapert	„	+33 m.
Boswachterij Leende	„	+ ?
Buikse heide Vessem	geen Nachtzwaluwen	+ 23 m.

RANSUIL.

Aantal Ransuilen (plaatsen met uitgevlogen juv.) 1978 : 46

Dat de aantallen paartjes van de Ransuil veel lager liggen dan die van de Nachtzwaluw (Ransuil: 46, Nachtzwaluw 89) is waarschijnlijk aan 2 factoren te wijten.

A. Het minder goed inventariseren van deze soort omdat kleinere percelen bos, waar naar alle waarschijnlijkheid toch geen Nachtzwaluwen zaten, er wel Ransuilen gezeten kunnen hebben, die dus niet waargenomen zijn.

B. Omdat het waarschijnlijk een slecht muizenjaar is geweest, zodat er weinig Ransuilen met uitgevlogen jongen zaten.

Dit zijn vermoedens aan de hand van enkele los liggende feitjes b.v. vorig jaar kenden we een gebied waar 3 a 4 paar zaten met uitgevlogen juv. en waar er dit jaar geen zaten. En het schijnt een slecht jaar te zijn geweest voor de Torenavalk, i.v.m. een slecht muizenjaar. Misschien speelt dit ook een rol bij de Ransuil?

Dus het aantal paren zal beduidend hoger hebben gelegen. (zie taxatie) Misschien kunnen we in de toekomst een beter beeld krijgen van de Ransuilen populatie in de Kempen.

De V.W.G. de Kempen gaat volgend jaar de ontbrekende gebieden zoals: Weebosch-Bergeijk, inventariseren. Mocht er voldoende interesse zijn, gaan we het gehele gebied nogmaals inventariseren. Misschien blijkt dan dat het inderdaad een slecht jaar voor de Ransuil is geweest. De bedoeling is om contacten te leggen met andere werkgroepen, om misschien in 1979 een groter gebied te kunnen inventariseren?

Ten slotte een woord van dank aan alle medewerkers, voor het vele nachtelijk werk.

Vriendelijke groeten, Geert Sanders

voor u gelezen.

samenstelling: jan wouters.

Gruwe klauwier ♂

VOOR U GELEZEN VOOR U GELEZEN VOOR U GELEZEN

In Limosa no. 3-4 1977:

Een artikel over het wintervoorkomen van de Kleine Rietgans. Deze gans komt voor in 3 broedgebieden: Groenland, Spitsbergen en IJsland. De populaties van Groenland en IJsland overwinteren in Schotland en Engeland. De Spitsbergse populatie overwintert in Denemarken, Duitsland en Nederland en België.

De Britse winterpopulatie is sinds 1950 meer dan verdubbeld tot 73000 exemplaren. De Spitsbergse populatie is waarschijnlijk ook toegenomen, sinds 1965 met 20% tot + 16000 exemplaren. Dit blijkt echter niet uit de aantallen die in Nederland worden waargenomen, maar dit is een gevolg van verandering van overwinteringsgebied.

De Spitsbergse broedvogels verplaatsten sinds 1900 hun voornaamste overwinteringsgebied al 4 keer: van Zeeland naar Duitsland op het eiland Föhr, toen naar de omgeving van de Jadebusen daarna naar Friesland en nu weer naar Denemarken. De voornaamste oorzaak voor deze veranderingen lijkt te zijn verstoring door menselijke activiteiten.

Verder een artikel waarin wordt beschreven dat de Witbuikrotgans niet zo'n zeldzame wintergast is als de Avifauna van Nederland doet vermoeden. In 1976 werden na 20 maart in het Waddengebied 20 ex. van deze ondersoort waargenomen, waarvan een, met halsring uit noordoost Canada afkomstig bleek te zijn. Bovendien werden nog twee waarnemingen gedaan van de donkere ondersoort *Branta bernicla nigricans*.

Dan nog een artikel over Waterpiepers en Oeverpiepers in de uiterwaarden van de Rijn in de winter van 1975-1976. Door tellingen op slaapplaatsen kon men een inzicht krijgen in de grootte van de aanwezige populatie en het verloop van de trek. Voor de Waterpieper leverde dit de volgende resultaten. Het hoogtepunt van de herfsttrek viel eind oktober, de voorjaarstrek was het sterkst in midden maart. In de loop van januari namen de aantallen sterk toe tijdens een vorstperiode. Het aantal toen aanwezige Waterpiepers werd op 2000-2500 geschat. De Oeverpieper trok ook eind oktober het sterkst door maar in het voorjaar werd geen trekpiek waargenomen. Wel namen de aantallen toe tijdens de vorst.

Ondanks het feit dat deze ondersoorten samen in hetzelfde habitat voorkomen maken ze er toch verschillend gebruik van. De Waterpieper komt meer voor op nattere gedeeltes met meer begroeiing. De Oeverpieper komt meer voor op drogere kale stukken zoals zandige oevers.

In Journal für Ornithologie van april 1978:

Een interessant artikel voor de plassentellers en vooral voor de genen die deze gegevens uitwerken. Het gaat over tellingen van Knobbelzwanen in Zuid-Beieren. De vraag was of het voor een schatting van het aantalsverloop, de trend, van de populatie voldoende is om alleen te tellen op de plaatsen waar veel vogels van de soort zich concentreren. Dit is een belangrijke vraag omdat dan de ornithologisch minder interessante wateren niet geteld zouden hoeven te worden, en vaak worden de gegevens daarvan minder regelmatig verzameld.

De resultaten zijn dat het voor het vaststellen van de populatietrend voldoende is om de (volledige) tellingen te gebruiken van concentraties Knobbelzwanen, waar ongeveer 25% van de populatie aanwezig is. Alleen komt een stijging wat minder duidelijk uit omdat de concentratiepunten overbevolkt zijn, daar kunnen er niet meer bij. De trend in het aantalsverloop is even duidelijk wanneer alleen december en maart gegevens worden gebruikt dan wanneer alle gegevens van september tot en met april genomen worden.

Als men de precieze aantallen van de populatie wil weten is het wel nodig om ook kleinere wateren te tellen en wel minstens in januari en maart of november. Maar dan moet de regelmaat wel gegarandeerd zijn.

Jan Wouters.

MOLLEN.

Als nuttige insekteneter kan de mol nochtans wel eens erg lastig zijn! In tuinen en parken staat hij meestal aan een straffe vervolging bloot. Hoe vaak krijgt men deze perikelen niet voorgelegd door geplaagde eigenaars van een keurig gladgeschoren grasgazon of sierlijk bloembollenperk of door mensen, die met veel moeite een groenten- of bloementuin hebben aangelegd en die al hun arbeid of bloemenliefde zien teniet gedaan, omdat erdagelijks een of meer mollen doorheen ploegen, hun plantjes boven woelen of het gazon ontsieren door talrijke zandhopen. Bij dergelijke moeilijkheden, die alleszins begrijpelijk zijn, staat men steeds voor het dilemma om om te adviseren in een probleem, dat een nuttig dier betreft. Temeer, als de gedupeerden dan nog aanvoeren, dat ze er ook van overtuigd zijn, dat ze tedsen hebben met een onschuldig bestje, dat het buitengewoon goed bedoelt. Dat is bij alle dieren overigens het geval! Het is slechts de kwestie of we daar begrip voor op kunnen brengen en of hun populatie door een natuurlijke selectie binnen normale grenzen blijft.

Nut en schade zijn zeer betrekkelijke begrippen, die bepaald worden door de mate, waarin we er persoonlijk bij betrokken zijn of onsbw zit er door wordt aangetast of bedreigd. Bovendien heeft het begrip nut - schade doorgaans een tweevoudig effect, tenminste van organismen, die in ons milieu thuis horen. Meestal moeten we hen in een bepaalde levensperiode als voordelig bestempelen en in een andere als nadelig. Daar zouden een massaal aantal voorbeelden van op te sommen zijn.

Bij mollenoverlast in partikulieren aangelegenheden neemt men dan zijn toevlucht tot mollenklemmen, die in de handel zijn of tot een chemisch preparaat, dat als mollandood bekend staat. Zoals alle tegennatuurlijke verdelgingsmiddelen werkt dit laatste zowel het meest funest als vernietigend; bovendien is het een onsmakelijke aanwendingsmethode. De oude vangwijze met schop of riek is wel helemaal uit de tijd geraakt. eerstens omdat het veel geduld vergde en vervolgens omdat het zeer behoedzaam diende te gebeuren. Mollen kunnen de grondtrilling waarnemen en worden daardoor gewaarschuwd. Als de oude mollenvaarders een molshoop zagen "werken" schoten zij vaak hun klompen uit en opereerden verder opkousenvoeten om zeker niet de minste trilling te veroorzaken. Zij oefenden "hun vak" overigens uit met financiële oogmerken, als welkome bijverdiensten in hun vrije tijd. Een mollehuide had toen nog waarde in de pelshandel.

Van onze overmatige inmenging in het natuurbestel wordt ook de mol in recente tij d de dupe. Met zijn familielid de egel is dat evenzo het geval. Bij het grote aantal muizen, dat deze laatste tijdens zijn nachtelijke omzwervingen uitschakelt, vergrijpt hij zich natuurlijk ook aan nesten van grondbroeders als patrijzen en fazanten. Daardoor heeft hij de onverzoenlijke haat van veel jagers op de hals gehaald. Vanzelfsprekend zijn deze beide insekteneters, ieder in hun specifieke biotoop, aangepast voor het bemachtigen en verwerken van hun prooi. Deze aan passing tekend zich voornamelijk af in bouw en samenstelling van hun gebit. Dit is immers steeds kenmerkend voor herbivoren, karnivoren en omnivoren.

Dus ook voor de kleine groep van insektievoren. Hier bestaat het vrijwel geheel uit spitse, smalle tandjes, zodat het verschil tussen snij-, hoektanden en kiezen erg klein is. Bij het sluiten van de bek vallen deze tanden niet op elkaar, maar sluiten in elkaar en werken dus als een knipschaar. Vooral de kiezen zijn hierdoor weinig geschikt om te malen, wat eigenlijk hun taak is. Een prooi wordt dus niet verscheurd, maar op vele plaatsen gekraakt en gewoonlijk nog levend ingeslikt. Als typisch gronddier is hij op allerlei manieren aangepast aan het leven in de bodem. Door het ontbreken van een duidelijke nek wordt een torpedovorm bawerkstelligd. Alle uitwendige organen ontbreken, uitgezonderd de achterpootjes en de zeer krachtige korte voorpoten, die een typische vorm hebben en tot effectieve schop- en graafwerktuigen zijn geëvolueerd. Daardoor zwemt hij ook gemakkelijk. Het gehoorvermogen is goed ontwikkeld, maar bij gebrek aan oorschelpen kan hij geen geluidsrichting bepalen. Het reukorgaan, gelokaliseerd op de spitse snuit, is bijzonder goed, maar nog veel meer het gevoel. Deze tastharen staan natuurlijk op de snuit, maar ook op de bovenrand van de voorpoten en merkwaardig genoeg blijkbaar ook op de huid. door dit laatste voelt het dier zich unheimisch boven de grond, waar het zich eigenaardig, snel en nerveus voortbeweegt. Daar is immers ieder contact met de huid weggevallen. Het praatje, dat de mol blind zou zijn vanwege zijn ondergronds leven, is volkomen nonsens. De blind mol is een heel ander dier nl. een knaagdier uit zuidoost Eurppa. Wel zijn de ogen slecht ontwikkeld en zeer klein, niet groter dan een spelde-knop, en worden tijdens zijn ondergrondse omzwervingen afgesloten, evenals al de andere organen. Voor reuk en gevoel is een dergelijke voorzorg niet nodig. Hier zijn immers geen uitstokende delen of open ingangen. De tast- en reukzin wordt het meest gebruikt bij het opsporen van de prooi.

Dan de gewraakte molshopen. Het is zand, dat het dier naar buiten-werkt om ruimte te scheppen voor zijn gangen. Die moeten immers open blijven voor de noodzakelijke ademhaling. Door deze mijnwerkers-activiteit draagt hij niet weinig bij tot de nodige ventilatie van de bodem, evenals dit op kleinere schaal ook het grootste nuttigheids-effect is van de regenwormen. Deze pieren zijn echter het hoofdvoedsel van de mol, wat nu niet zo zeer het grootste pluspunt is van deze insekteneters. Dat de molshopen doorgaans uit zwarte aarde bestaan impliceert, dat de gangen niet op grote diepte liggen, want dan zou er veel meer bruine grond naar boven komen. De diepgang houdt het nauwste verband met de grondwaterstand. Meestal liggen de gangen dan ook nauwelijks een dm. onder de oppervlakte. Door zijn krachtig gebouwd lichaam en nog sterkere voorpoten ontstaan op die geringe diepte verhogingen en talrijke scheurtjes op en in de bodemlaag, waardoor het verloop van de gangen bovengronds gemakkelijk gevolgd kan worden. Dat noemt men de molsritten! Deze veroorzaken nog meer ventilatieperiën.

Zijn ondergrondse beweging kan verlopen met een snelheid van 4 km per uur; dus een menselijke wandelsnelheid. Voor zo'n diertje onder deze omstandigheden geen geringe prestatie! Voor zijn gangen systeem kunnen we onderscheiden: zijn woongedeelte, zijn jacht- vlucht- en ventilatiegangen. Bij weinig voedselaanbod komt demol ook wel boven de grond jagen en weet zich daar met zijn korte pootjes nog goed voort te bewegen.

Normaliter vertoont hij zich niet in de open lucht, maar kruipt om de paar uren alle gangen van zijn domein af. Omdat zijn voedsel snel verteert, schat men, dat hij dagelijks een hoeveelheid, gelijk aan ruim het vierde deel van zijn eigen lichaamsgewicht, verorbert. Dat zijn dus voornamelijk regenwormen, die vakkundig van alle zand worden ontdaan. Hij trekt ze namelijk door de tenen van zijn voorpoten heen, waardoor niet alleen alle aarde van de wormenhuid wordt afgestreken, maar ook het darmkanaal van de pier wordt zo leeg geperst. Voor de wintermaanden wordt een reserve-voorraadaangelegd. Op een nog niet helemaal duidelijke manier worden de wormen verlamd en blijven dus onbederfelijk voor later beschikbaar. De mol leeft solitair en vededigt ~~xixx~~ zeer agressief zijn ondergronds territorium tegen elke collega-indringer. Alleen in de maanden maart, april en mei is hij wat verdraagzamer ten opzichte van een vrouwtje. Maar na de paring trokt zij zich weer op haar eigen gebied terug. Na 6 weken werpt zij daar 3 of 4 zeer hulpbehoevende jongen van een drietal centimeters groot. Ze groeien echter wonderlijk snel, zodat ze in het najaar reeds zelfstandig zijn en huns weegs gaan; zelfs uit het moederterritorium verdreven worden. Ze bouwen direct elders een eigen leefruimte op.

Het gangenpatroon bestaat uit enkele enigszins concentrische cirkels, die onderling door zijgangen verbonden zijn.

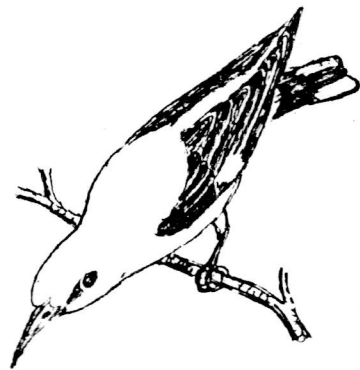
Met enige fantasie is het geheel met een spinneweb te vergelijken. Midden in het jachtrevier ligt gewoonlijk het nest of de woonholte. Meestal bevindt zich dit onder een adnormaal grote molshoop. Aan de kleur van de opgewoelde aarde is de diepteligging tamelijk nauwkeurig te peilen. Hoe staat het met de bescherming van deze diereengroep?

Toen er in het begin van deze eeuw in de pelshandel nogal veel vraag was naar mollenbont heeft men gemeent ook dit dier in bescherming te moeten gaan nemen. Zo hebben we in 1917 het Mollen-, egel- en kikvorsenwetje gekregen. Maar op 3 april 1963 is deze verordening weer ingetrokken en opgenomen in de inmiddels uitgebreide en vernieuwde "Nuttige dierenwet". De uitvoering bevat nu alleen nog de bepaling, dat er niet gevangen mag worden op de gronden van derden, zonder schriftelijke machtiging van die grondeigenaar. Daarmee meende men het dier voldoende beschermd te hebben. Deze zelfde bepaling wordt ook nog gehanteerd in de veelvuldig aangevochten, maar nog toegestane raaptijd van Kievits-eieren.

Door zijn typische levenswijze en zijn aangepaste zintuigen is en blijft de mol een wonderlijk dier, dat door die karakteristieken alle tijden tot de verbeelding van de mens gesproken heeft. Het feit, dat we hem zo weinig te zien krijgen, is daaraan beslist niet vreemd.

Fr. Simon Deltour,

**De avifauna van
Noord-Brabant van de 15 de
tot de 20 ste eeuw**

- Door: Dr. W.H.TH. Knippenberg. -

Deel 8 van de avifauna van Noord-Brabant.

Albarดา vermeldt waarnemingen van de Kruisbek en de Grote Kruisbek, een Middelste Bonte Specht, in 1870 of 1871 in Noord-Brabant geschoten en bewaard in de coll. Jhr. van Rijckevorsel van Kessel te Nijmegen, een Kleine Trap bij Eindhoven en in dec. 1892 te Drunen. Naast de Roodhalzgans van Steenberg 20-12-1877 vermeldt hij tenslotte broedgevallen van de Smient in Noord-Brabant en van de Pijlstaart aan de meertjes onder Vlijmen en Engelen; "de Hoer F. van Dijk vond in 1866 bij 's Hertogenbosch een vogel op het nest" (Pijlstaart). Een meer uitvoerige lijst van Norderlandse vogels werd in 1908 gepubliceerd door Mr. Dr. R. C. E. G. J. Baron Snoukaert van van Schauburg, de toenmalige voorzitter van de Nederlandse Ornithologische Vereniging. Hij wil alle gegevens van zijn voorgangers nog eens kritisch bekijken, corrigeren en aanvullen. "Dit onderzoek", zo schrijft hij, "heeft niet alleen eene groote massa briefwisselijg maar ook verschillende reizen vereischt". In het voorwoord dankt hij ook L. v. d. Bogaert te 's Hertogenbosch voor de gegeven inlichtingen. Enige oude thans verdwenen vogelcollecties uit Noord-Brabant blijkt hij te kennen; de coll. Van Dijk heeft hij echter niet gekend, zoals blijkt uit de opmerkingen bij o. a. Ibis, Rose Spreeuw, Kleine Plevier en Grote Pieper. De meeste gegevens van Snoukaert zijn verwerkt in de systematische lijst van de vogels zodat we hier slecht enige details vermelden.

De Rose Spreeuw uit Noord-Brabant 15 april 1874 bevond zich in de coll. Crommelin (thans museum Leiden); ook in juli 1856 waren verscheidene vogels geschoten. Van de Noordoostelijke Matkop had Snoukaert een ex. uit Cromvoirt in zijn eigen collectie. In het Brits Museum bevonden zich eieren van het Baardmannetje en een ei van de Sprinkhaanrietzanger, beide uit Valkenswaard. De coll. Artis bezat een Waterspreeuw uit Vlijmen "uit een voormalige Brabantsche collectie" en een ad. m. van de Kleine Groene Specht, "afkomstig uit de voormalige coll. Lutkie te 's Hertogenbosch". De Kramsvogel werd 19 mei 1903 br. te Ginneken aangetroffen. Van de Scharrelaar bevond zich een ex., dat "vele jaren tevoren in Noord-Brabant was geschoten" in de coll. Laarhoven te Vlijmen, terwijl 3 ex., "stellig in Noord-Brabant buitgemaakt" (te Uden?),

z. o. z.

vervolg:

zich bevonden in de coll. L.v.d. Bogaert, aangekocht door pensionaat St. Louis te Oudenbosch. In dit museum bevindt zich ook de vale Gier, een w., 10 juli 1904 te Dinteloord geschoten. In een particuliere collectie te Eindhoven bevond zich in 1890 een Schreeuwarend, ca 1870 te Strijp geschoten. Van de Wouw vermeldt Snoukaert een ei, dat ca 1852 in Noord-Brabant was verzameld (coll. Zoöl Mus. Cambridge). Op Albarda heeft Snoukaert enige aanmerkingen: de Wespindief broedde te Liempde 1897 en niet in St. Oedenrode; de naam Arendbuizerd zag hij liever vervangen door Slangenarend. De Barbarijse slochtvalk uit het museum te Leiden was een ad.w. en niet een juv.m. Van de Kwartel vertelt hij: "Ik vond hem talrijk in de graslanden om 's Hertogenbosch". In de zomer van 1900 werd te Mill een Kwak geschoten. Van de twee Ibissen, die 3 dec. 1901 bij Willemstad werden waargenomen, bevindt zich een ex. in de coll. Artis. Van het Klein Waterhoen werd een ad.w. gevangen bij Bergen op Zoom 11 mei 1896 (coll. La Fontijn te Leeuwarden), terwijl van het Kleinst Waterhoen eieren uit Noord-Brabant uit 1876 en 1880 werden bewaard in het Brits Museum; L.v.d. Bogaert bezat van de laatste soort vogels uit Vlijmen, waar de soort broedde, in zijn verzamelijng. In deze coll. v.d. Bogaert-Oudenbosch bevinden zich ook twee vorkstaartplevieren: 1 ex. 24-7-1892 van het Meer van Engelen - Vlijmen, hrt tweede, een wijfje, 3 nov. 1900 bij Hedikhuizen geschoten. Hij bevestigt het broeden van de Kleine Plevier bij Cromvoirt, "waar Albarda een zeer betrouwbare correspondent had". Snoukaert kende vier Steltkluten uit Noord-Brabant, twee in de coll. v.d. Bogaert-Oudenbosch (zie Koller; v.d. Bogaert had ook het tweede ex. aangekocht!), een ex., dat in jan. 1907 te Geldrop werd geschoten en in het bezit was van de Heer Mollen te Valkenswaard en een laatste exemplaar, dat hij zelf had gezien in de coll. Laarhoven te Vlijmen en dat minstens 30 jaar tevoren onder Engelen was geschoten. Van de Bosruiter bezat het museum te Leiden twee legsels (4 en 3) uit Valkenswaard juni 1862, terwijl in de Britse collecties ook eieren van deze soort voorkomen uit Noord-Brabant (vooral Valkenswaard) van de jaren 1848-1888.

Het niet broedvogelarchief.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen de trouwe leveranciers van waarnemingen, de stand van zaken wel eens willen weten, wat betreft het archief en de hiermee samenhangende activiteiten. De rede van dit stukje is dan ook duidelijk te verklaren wat de planning is.

Het ligt in de bedoeling zoveel mogelijk waarnemingen vanaf 1967 te verzamelen voor december dit jaar, omdat in januari 1979 te kunnen starten met het samenstellen van "de avifauna van de Kempen 1967-1977" in stencilvorm.

Nadat dit verslag verschenen is zal getracht worden een jaarlijks aanhangsel te creëren.

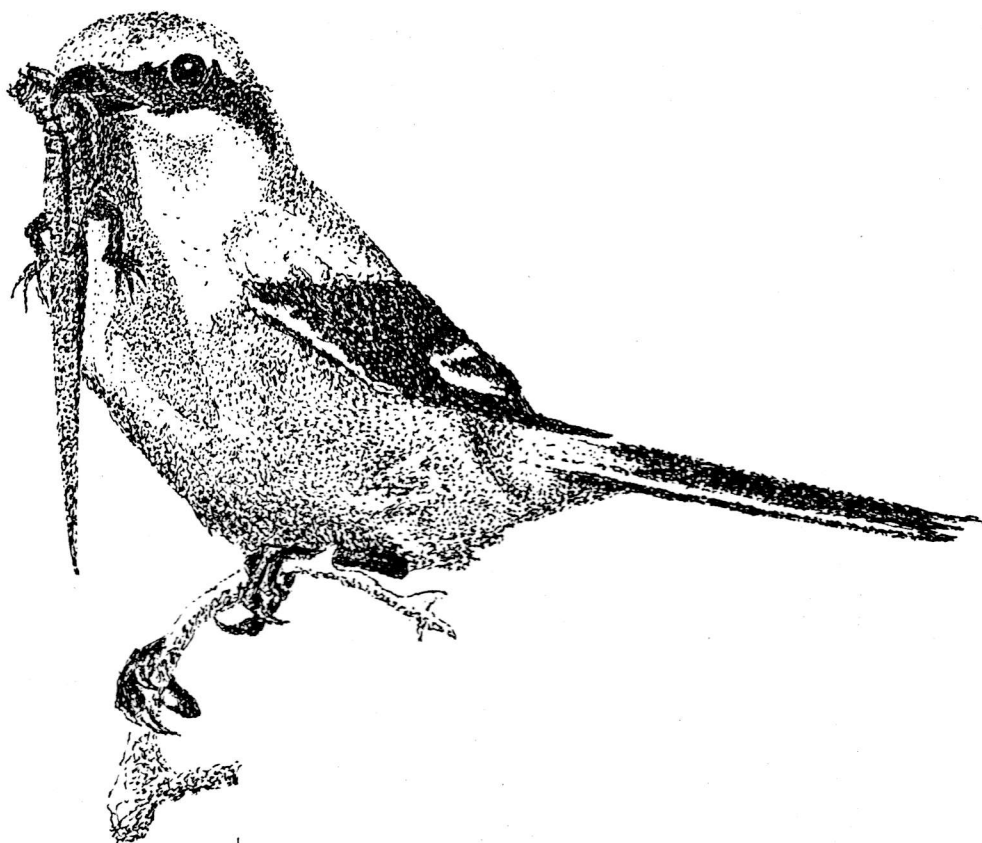
Het doel van het archief is o.a.

- het samenstellen van een avifauna van de Kempen.
- waarnemingen beschikbaar stellen t.b.v. onderzoeken (b.v. regenwulp-onderzoek).
- Bewijsmateriaal leveren bij de verdediging van een bedreigd gebied.
- het bezitten van vergelijkingsmateriaal etc.

Lex.

Alle waarnemingen zijn welkom bij: Lex Peeters
Merialaan 26
Reusel
of: Tom Heynen
Jan Sluybersweg 26
Eindhoven.

WIJ SPRAKEN MET

door

Ludy- en

Rob Aarts.

"Iets wat historisch gegroeid is moet je niet ineens veranderen of verbieden, dat frustreerd de mensen en dan gaan ze tegenwerken"

Een special deze keer in "wij spraken met over Jacques van Kessel, 25 jaren jong, half lang lichtblond haar, snor kwekend, werknemer bij de bekende n.v., ongehuwd, wonend onder de vleugels van pa en ma, dubbelgespied doorzettingsvermogen en altijd, ook 's-avonds na elven de telefoon opnemend met het lakonieke "met Jacques van Kessel".

Onze ontmoeting vindt uiteraard plaats in Jacques' werkruimte, eigenlijk werketage, want drie van de vier kamers vormen zijn heiligdom. Twee van de drie vormen volledig ingerichte werkruimten: paperassen overal, typemachines, kijkers, stencils, bergen stencilpapier pils en sterker, boekwerken en een compleet archief o.a. over alles wat de vogelwerkgroep en de A.C.J.N. aangaan. Kortom ruimten waar een sfeer van continue aktiviteit en rusteloosheid afstraalt. Vanuit deze ruimten volgen we een lijn van 10 jaar verenigingswerk, 10 jaar pionieren, organiseren, moeilijkheden overwinnen, maar toch ook 10 jaar van "het moet leuk blijven". We gaan van start: Jacques krijgt een goede opvoeding reeds op de kleuterschool trekken pa en ma met het gezin te velde en wordt de belangstelling voor de natuur geboren.

In de kwajongensperiode gebeuren er zaken waarvan pa niet weet: eieren zoeken en nesten uithalen, typische gezonde boevenstreken dus. Bij zeer veel jongeren eindigt hier de natuurperiode, bij Jacques niet: hij duikt het verenigingswerk in en wel bij de Veldhovense Vogelvereniging, waar hij een nestkastcontrole mee op touw zet: "Door gebrek aan stimulans vanuit het bestuur, bloedde het jongerenwerk dood", aldus Jacques. De telefoon rinkelt; het zou niet de laatste maal zijn deze avond.

Natuurlijk gaat Jacques door, samen met enkele aktieve vrienden, onder wie Zr. Silaska.

Onderwijl konstateren Jacques en Chris Teunissen met lede ogen de verloedering van de Landschotse heide.

Er wordt ten strijde getrokken met wat een levenswerk zou worden: het beheersplan Landschotse heide.

"Het beheersplan werd gebaseerd op werkelijk veldwerk en studie met de verrekijker van het rekreatiegedrag van de Kempische bevolking." "Ook Staatsbosbeheer verleende medewerking aan het plan".

Om de hoek komt nu een typische karaktertrek van Jacques kijken: in het beheersplan wil hij rekening houden met de wensen van allerlei groeperingen: natuurliefhebbers rekreanten, ruiters, wandelaars. Hij wil historisch gegroeide feiten laten doorklinken in huidig beleid. Dit duidt op genuanceerd overwegen, voorzichtig handelen en een behoorlijk vermogen teleurstellingen te verwerken.

"Iets wat historisch gegroeid is moet je niet ineens veranderen of verbieden, dat frustreert de mensen en dan gaan ze tegenwerken".

De bel gaat weer, volk over de vloer, maar we kunnen even ademhalen en een pilsje nuttigen.

Om de bevolking te betrekken bij het Landschot-gebeuren organiseert Jacques een dialezing met weekendtentoonstelling in het kerkje van Middelbeers. Het wordt een succes. Of het plan zal reulteren in konkreet beleid van de gemeente Middelbeers en Staatsbosbeheer zullen we moeten afwachten, maar..... en wat hier moet staan wordt gesensureerd, we ontkomen er niet aan. Maar dan mensen, wordt een stoute gedachte geboren, in de wieg ligt de Vogelwerkgroep de Kempen, eromheen staan enkele trouwe vrienden en kennissen en de opvoeding van de zuigeling kan beginnen. Dit gaat niet zonder problemen. Vooral de begintijd van d'n blauwe klauwier is moeilijk, ondanks gratisidrukken door Wim Huybregts.

"Gelukkig werkte Zr. Silaska later hard mee, hieruit ontstond een fijne vriendschap."

Het blad evolueert langzaam tot de huidige vorm.

Bijna gaan wij een episode uit Jacques' leven vergeten, hoewel, we kunnen nauwelijks in episodes denken of schrijven, want er zijn zeer veel lijnen waarlangs Jacques van Kessel zich tegelijkertijd beweegt. Daar hebben we de A.C.J.N. lijn, samen met o.a. Maarten Manders verricht hij pionierswerk. Als voorzitter van een A.C.J.N. kombibestuur van de afdelingen Eindhoven en Eersel verricht hij zeer veel werk. De soms optredende ruzies en konkelarijen brengen hem niet uit evenwicht: "Het werken met jongeren is niet altijd even gemakkelijk, maar de jeugd moet zich kunnen vinden in het natuurwerk, of dit nu binnen een A.C.J.N. of een N.J.N. gebeurt is niet belangrijk" (A.C.J.N.ers het Goor in met die man!!!).

Ondertussen gidst Jacques regelmatig samen met Wim Jacobs voor het I.V.N. in Valkenswaard.

Daar hebben we ook nog het Klapeksteronderzoek, dat al enkele jaren loopt en waarvan veel mensen zich afvragen, wanneer het verslag gaat komen. "Alleen wanneer publicatie verantwoord is zal het verschijnen, anders niet". Ja mensen, het pils zakt langzaam in de pen en stijgt naar het hoofd we gaan eindigen. Nog eenmaal trekt de nevel op want wat horen we daar: "Zo'n 10 jaar verenigingswerk betekent nogal wat, je hebt van alles geleerd, veel meegemaakt." "Het wordt langzaam tijd wat zaken uit handen te geven" "Het is een goede zaak meer mensen te betrekken bij het werk binnen een vereniging, je krijgt dan nieuwe ideeën en dat is welkom". "Bovendien stel dat ik uitval en de zaak stort ineen, daar is niemand mee gebaat".

Het is, dachten wij, mensen goed om over dit laatste eens heel goed na te denken, want wie zou er in staat zijn om zoveel werk te verzetten en met zoveel enthousiasme binnen een vereniging te werken als Jacques van Kessel. Ons antwoord is duidelijk : niemand!!

Naschrift: Jacques is op zoek naar een "flinke boerenmeid met ornitomanische kwaliteiten".

Excursie naar De Drie Bruggen en de Oase (Valkenswaard)
op 12 maart '78.

Op een late zondagmorgen gingen enkele leden van onze werkgroep - elf in getal - op pad om menig vogeltje in z'n ochtendrust en -gekweel te storen.

Getart werd met twee stevige bakken koffie in het artistieke huis van Wim Jacobs. Met de Vaarvennen plus Kokmeeuwen op de achtergrond konden we de handgemalen koffie (be-) proeven. Het was verstandig om het onderste kwart van de beker niet op te eten.

Eerst keurig neergelegd en later overal verspreid konden we de tijdschriften van Wim inkijken. We vonden nog een artikeltje van Pier Maréchal (ornitholoog). In Natuur en Techniek stond een interessant artikel over de biologisch aspecten van de vogelmoord in o.a. Italië.

Na dit uur van lectuur eindelijk op pad! Naar de Drie Bruggen en de Oase. De oase bestaat uit een aantal vijvertjes aan de zuidzijde van de weg Valkenswaard- Leende, langs de Tongelreep. Vroeger vormden ze een zwembad maar ze worden nu gebruikt als visvijvers. De Drie Bruggen zijn, hoe is het mogelijk, drie bruggetjes die over de Tongelreep en een parallel-"sloot" daarvan lopen. Het landschap in dit gebied wordt overheerst door fraaie populierenbossen en de vrij rechte, maar desalnietemin mooie Tongelreep. Helaas werden vorig jaar veel populieren op de oostoever van de Tongelreep omgekapt. Ook vorig jaar werden op die oostoever nieuwe vijvers gegraven.

We kwamen juist in de Oase aan, of we hoorden een Tjiftjaf zingen. Voor de meesten van ons was dit niet de eerste van dit jaar. Ikzelf had er een zingend op 5 maart bij de Philips Visvijvers. In het overige gebied hoorden we nog zo'n 4 Tjiffen.

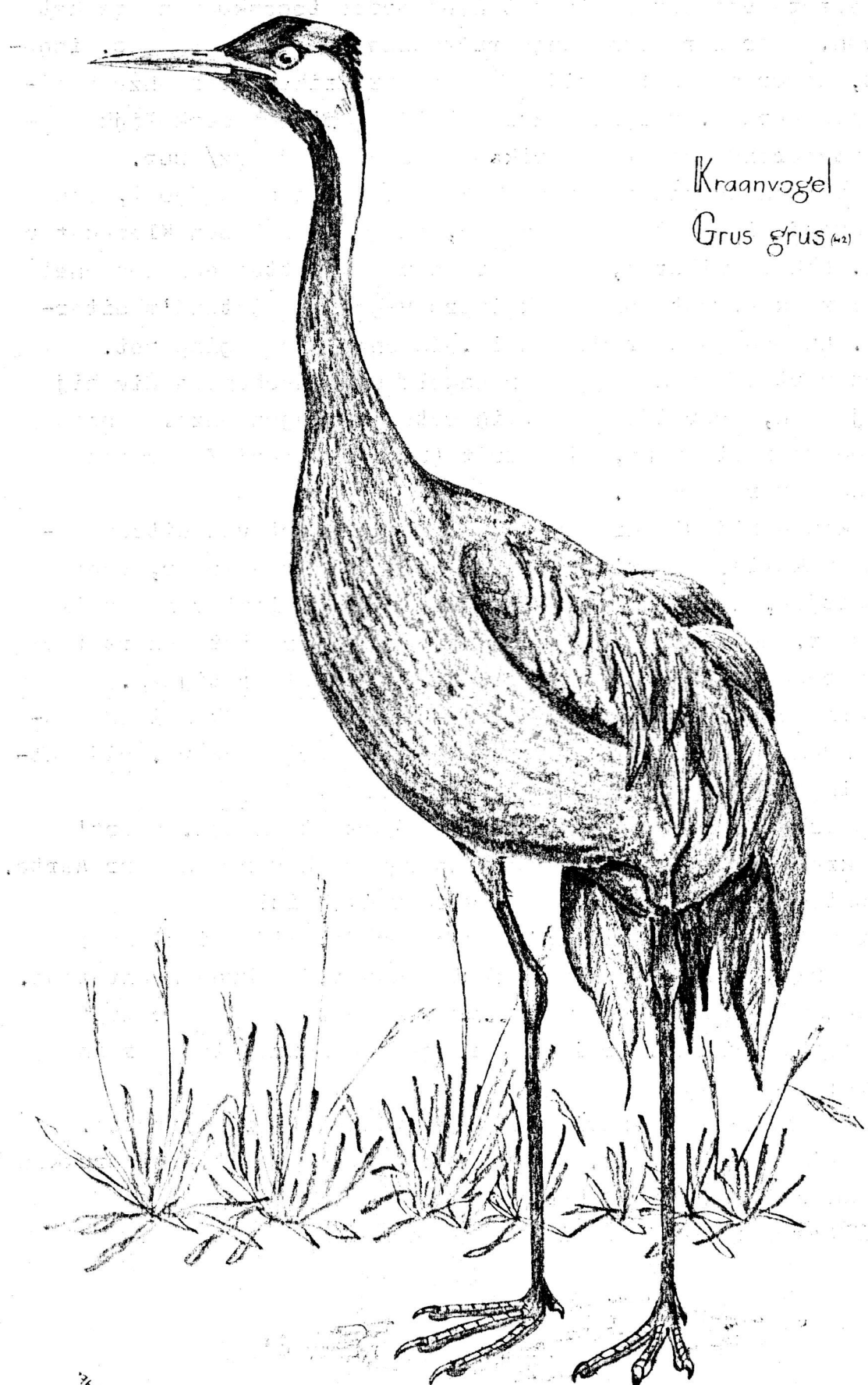
We liepen de populierenbossen in. Er was een opmerkelijke activiteit van mezen (kool-, pimpel-, staart-) en ook de vinken sloegen goed aan. Enkele kepen vlogen "wèèh" over.

Er was nog meingsverschil over het feit of Vinken ook ongeveer dit "wèèh"-roepje konden maken. Wel is het zo dat Kepen ook het Vinken-roepje kennen. Dan klonk een helder "ki-ki-ki-ki...". Jawel beste lezer, inderdaad geen Torenvalk maar wel een Kleine Bonte Specht. Hoog in een populier zittend en later, onder de zenuwen van vogelaars in de diepte, wegvliegend. Ook z'n vriendjes de Groene en Zwarte waren er. Helaas alleen gehoord een niet gezien.

Bij de pas aangelegde vijvers vloog een Buizerd op zo'n 50-75 meter hoogte over in oostelijke richting. Op de vijvers zelf zaten Wilde Eenden, 3 Tafeleenden, 1 Blauwe reiger, plm. 20 Koetjes en zelfs 1 ♂ en 2 ♀♀ Smienten. De Smienten fourageerden op de grasoever, het mannetje riep één keer "pieuw".

Verderop kreeg Wim de kriebels: hij sprong in het water en begon lustig stenen om te keren. Er kwamen allerlei kleine garnaltjes en pissebedden uit. De Plecoptera, een soort die in schoon, vrij snel stromend water voorkomt vonden we niet.

Verder kletsend kwamen we bij de Drie Bruggen aan, ik mag wel zeggen een bijzonder originele naam. Ongeveer 50 meter verderop was een sluis, waar we overheen gingen. Een man met klein herdertje ging tegen de stroom in. Grote vluchten Waterspreuwen passeerden onze geest, maar, zoals dat wel meer gaat, niet onze kijker, de wens is de vader van de gedachte. We kwamen in een groot weilanden-complex terecht, helaas tot verkaveling gedoemd door mensen die er een fraaie Havik. Iedereen stond verlekkerd naar deze zeldzaamheid (?) te kijken, maar ieder had 'm al op z'n soortenlijkst staan. Jammer, want wil een amateur-or-nitholoog lid worden van de Club van Kempense Vogelkundigen, dan moet hij toch al gauw 190 soorten - waaronder minstens 10 zeldzame - gezien hebben in ons gebied. Er was nog gediscussieër over het geslacht van onze Havik.

Kraanvogel
Grus grus (L.)

Volgens de ene een vrouwtje, volgens de andere een mannetje. Er blijven dus slechts twee mogelijkheden over: óf de vogel was hermafrodiët (bla,bla, red.), óf hij was ongeslachtelijk. Ik heb "het" in mijn dagboek maar "exemplaar" genoemd.

Het eerste ven dat we in het Leenderbos tegenkwamen was het Dorven. Daar werd een lange rustpauze van circa 45 sec. ingelast, gedurende welke tijd 2 Boomleeuweriken over onze hoofden passeerden. Volgens extrapolatie werd het werkelijk aantal passerende Boomleeuweriken geschat op 80 ex/ uur.

De volgende vennen waren de Hassels vennen en jawel, een wit puntje in de top vaneen den, dat moet wel een Klapekster zijn. Enkele figuren, die meer waarde hechtten aan een snel gesmeerd keelsgat dan aan keihard vogelen, misten 'm uiter-aard. En dan op naar Wims huis. In snelle pas ging het. Geert vertelde ook nog over enkele weddenschappen die hij altijd won, over ijs lopen, in water springen enzo. Mensen pas op voor die vent, hij durft (bijna) alles! Zelfs een ijsrace over de Hees.

Aangekomen bij Wim kregen we heerlijke snert van uitzonderlijke makelij. Een kilo van sus, een kilo van broer, veel worteltjes, zorgden voor een soortelijk gewicht van heb ik jou daar. De pollepel stond roerloos. De grootste snerteter zou worden benoemd tot de beste vogelaar aller tijden. Een eervolle vermelding kreeg Hans, maar onbetwist kampioen was- we kenden 'm al van de weddenschappen-Geert Sanders. Hij ontving in gedachte de MEESTER KIST TROFFEE.

Wel gevuld trachtte ieder van Z'n plaats te komen. Geert's auto kreeg mond op mond beademing van de kever van Herr Aarts. Misschien groeit hier nog een verhouding uit?

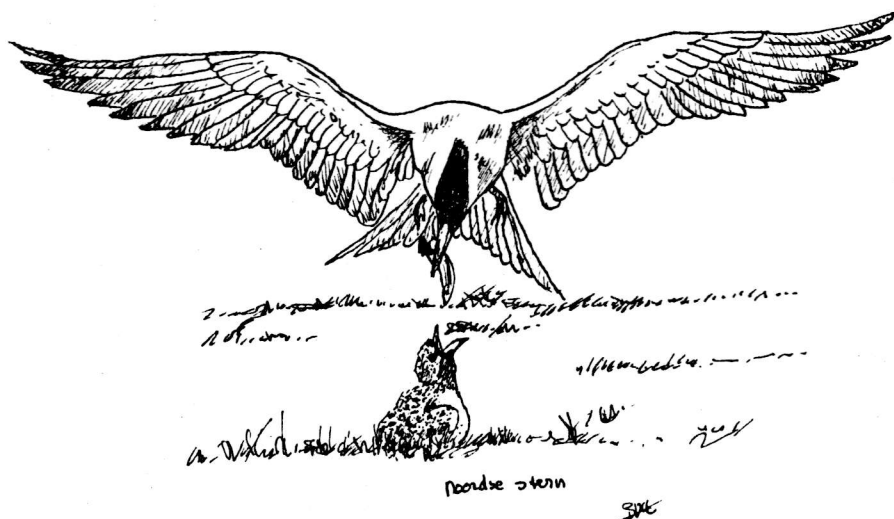
Dit zou wel eens zeer nuttig kunnen zijn. Mijns inziens is de kever dominant, zodat er kleine kevertjes kunnen ontstaan. We kunnen deze dan als vogelwerkgroep verkopen en er grof geld mee verdienen. Er is immers geen concurrentie meer in Europa!

Met mijn blik op oneindig kwam ik zijknat (pardon) thuis. Eindelijk weer comfort. Snel het knopje van de t.v. indrukken en lekker niet meer denken.

Wat is d a t f f f i i j j n n !

TOM

ORNITHOMANIA

door

FRANK NEYTS

en

JACQUES V. KESSEL.

Klup van Kempische Vogelkundigen opgericht!!!!

Naar wij (redactie Ornithomania,) kortelings vernamer, is op 30 februari jongstleden de Klup van Kempische Vogelkundigen opgericht, onmiddellijk besprenkeld met ekele goede flessen Tongelreeps bier. De redactie van Uw onvolprezenrubriek ging onmiddellijk op onderzoek uit en had een eksklusief vraaggesprek met de nieuwbakken voorzitter van deze Klup, die zich, uit veiligheidsoverwegingen, voorlopig bediend van de schuilnaam "Ornithomaantje".

Redactie: Wat is nu de zin, o.q. onzin van alwéér zo'n Klup in ons tochal rijkelijk met kluppen gezegend landje?

Ornithomaantje: Welaan, in onze "oude" vereniging voelde wij ons niet meer geheel en al thuis, vandaar dat wij ons eigen klupje hebben opgericht om meer aan onze eisen te voldoen.

Red.: Wat was dan de reden van dat "unheimische" en welke eisen stellen jullie dan?

Orn.: In onze oude klup werd de laatste tijd naar onze smaak wat al te veel aan serieuze vogelstudie gedaan, inventariseren, bekendtellingen, plassentellingen, voettochten door de Kempen, ja zelfs bomon kappen!! Maar aan het goede, ouderwetse soortenjagen kwamen we bijna niet meer toe en dat vonden wij heel jammer!

Red.: Kan nu iedereen zomaar lid worden, of stellen jullie nog bepaalde eisen?

Orn.: Natuurlijk niet! We willen toch wel een eksklusief groepje blijven, vandaar dat wij zeer hoge eisen stellen! Men moet ouder zijn dan 20 jaar, maar niet ouder dan 55, vanwege de geloofwaardigheid van de waarnemingen. Men moet van Tongelreeps bier houden, liefst veel! Men wordt geacht tenminste 190 soorten op Kempisch grondgebied te hebben waargenomen, waaronder 20 schaarse en 10 zeer schaarse soorten, althans volgens de avifauna van de Kempen, I^e druk aflevering I. (is nog niet verschenen)

Verder behoort men tenminste éénmaal per jaar een waarneming van een zeldzame soort te publiceren in Ornithomania!

Het voldoen aan deze eisen is overigens nog geen garantie, men moet ook in de smaak vallen bij het bestuur.

Af en toe een rondje geven, of de knip eens open maken kan veel goed doen!

Red.: Nou dat is nogal wat, jullie zullen zo niet veel leden krijgen.

Orn.: Dat is ook de bedoeling!

Red.: Gaan jullie nu geheel apart werken, dus ols van de moederklup?

Orn.: Nee hoor, voorlopig willen we nog wel profiteren van hun faciliteiten, vergaderruimte, archief e.d.

Red.: Wat zijn jullie activiteiten, wat zijn jullie van plan of hebben jullie al iets gedaan?

Orn.: Allerbijst hebben we een kluplied gemaakt, d.w.z. we hebben de tekst al, maar we moeten er nog muziek bij maken. We hebben inmiddels al een nieuwe soort voor de Kempen waargenomen en daarvan een verslag gemaakt.

Maantje bladerde het beduimelde gevalletje door en plots stuitte hij op een tekening van een vogel die hij niet kende Eronder stond:

"Ornitholaan, nach ein opgezettes exemplahr aus Toitenland in die Lage Länder".

Maantje zocht naar de begeleidende tekst en vond daar de volgende, zeer summiere gegevens:

"Orniyholaan (Ornithomanus ornitholanus Khist).

In Toitenland im zÜden der Lage Länder, wurde im I678 ein Exemplahr versammelt (kaputgeschossen) durch den alten Khist, ein bekender Laagländerischen Vögler. Hoogstwahr scheinlijk eine soort Emmer, wie der Gold-emmer, der Grauemmer usw. Leider hat der Khist (die damahls schon ein jårchen alter wurde) vergessen wo het gewesen was, genau bedochl ich. Sindsdem ist nichts verderes bekannt geworden Öer diese Vögel, so das wir gelauben das er ausgestorben sein must geworden".

Dan volge nog een zeer korte beschrijving van de vogel: ca. 15 cm. groos, grün mit gelber kopf, rozer snabel und van unten rohtbraun. Verder niets!

pffft dat was dat.

Via onze relaties in Reusel ontvingen wij een aardig stukje over de prooidieren van een Kerkuil.

Op een ACJN bijeenkomst van de Klampert werden 18 braakballen, die afkomstig waren van een plaats bij Reusel, uitgeplozen. De resultaten waren:

- 36 Huisspitsmuizen (62,1 %)
- 10 Mussen (17,2 %)
- 6 Huismuizen (10,3 %)
- 5 Veldmuizen (8,6 %)
- 1 Zwarte Rat (1,6 %)

Hierbij is geen rekening gehouden met het jaargetij dat uiteraard onmogelijk achterhaalbaar was. Opvallend is o.a. dat de Bosspitsmuis niet aangetroffen werd, terwijl deze soort een erg gewilde prooi is bij Kerkuilen, die broeden aan de rand van een dorp of stad, of op het platteland.

Mister Lex.

Inleiding.

GEWELDIGE PRIMEUR VOOR 'ORNITHOMANIA' !!!

Dat een onzer redactieleden nu reeds, op nog jeugdige leeftijd, aan zijn memoires bezig is, is aan slechts weinigen, intimi, amice's, bekend. Na hardnekkig en volhardend aanhouden wist uw redactie echter enige fragmenten onder ogen te krijgen. Zij was onmiddellijk entoesiast, de stukken ademden de ware ornithomanische geest en wij (redactie, red.) drongen er bij de auteur opaan om nu al enkele gedeeltes te publiceren. dit uiteraard geheel ten behoeve van u, o trouwe lezer! De auteur stelde maar één eis: "O.k., maar alleen in "Ornithomania"!

Jullie snappen dat wij daarmee in de zevende hemel en dus in de wolken waren! We zijn dan ook nogal trots jullie nu een deel als leesvoer te kunnen opdienen. Ter inleiding nog even het volgende: De auteur, ene K.S., is al op zeer jeugdige leeftijd begonnen met de, toen nog, ornithologie. Reeds snel nam deze onschuldige en wat tamme hobby echter dermate maniakale vormen aan, dat men, (zijn familie e.d.) hem Ornithomaantje ging noemen. Hier is waarschijnlijk hieraan te wijten of te danken, dat hij in contact kwam met een oude Merel. Deze bezat allerlei bijzondere gaven en een daarvan was dat hij dingen, ook levende wezens, kon verkleinen. De toch al niet grote Ornithomaantje werd ook door hem verkleind tot een wat handzamer formaat en zie zij konden nu ook met elkaar spreken!

Op deze wijze beleefden zij vele bijzondere en ongelooflijke avonturen, die zich vaak afspelen in Teutenland, ergens in het zuiden van de Lage Landen. Over de jeugd van Ornithomaantje, zijn ontmoeting met de oude Merel en de verkleiningsblik laten wij de auteur een volgende keer aan het woord. Het geheel is sterk autobiografisch, zodat iedere gelijkenis met bestaande personen en/of toestanden geheel op een toeval berusten (van de lezer).

Als binnenkomertje en opwarmertje presenteren wij u nu, als vervolggverhaal, deel 7 van de memoires van:

"Ornithomaantje, of de wonderlijke avonturen van een klein vogelaartje", nl.

"Ornithomaantje en de Ornitholaan"

Ornithomaantje, vanwege zijn gering lengte vaak "Maantje" genoemd door zijn vrienden, lag ziek te bed. Weliswaar had hij daarin gezelschap van ene Angina, maar toch verveelde hij zich. Spijtig bekeek hij zijn ornithomanische bibliotheek voor de zeveelste keer, maar hij zag geen enkele titel die hij minder dan 21 maal gelezen had. Wacht es, daar helemaal bovenin, daar rechts, een smal bruin ruggetje zonder tekst. Dat kon-ie zich niet meer herinnren! Vlug het bed uit en op een stoel om het boekje te pakken. Nu hij het in de hand had herkende hij het, 't was afkomstig van die bekende boekhandel in 2e hands en andere rommol, "De Choede". Voor de prijs van een luttel bedrag had hij het daar gekocht, feitelijk vanwege de aardige tekeningen. Het was in het Oosterburens geschreven met goties lettertype, maar de schrijver was niet meer te achterhalen omdat de eerste pagina's eruit gescheurd waren.

vervolg:

Orn.: Verder zijn we van plan jaarlijks enkele ekskursions te organiseren naar goede soortenjagersplekjes, zoals "De Heesch", "t Zwart Kot", "De Utrecht", "Strabrechtse heide" e.d.
Overige activiteiten zijn nog geheim.

Red.: Nu, in ieder geval bedankt voor dit interview en veel sukses!

Orn.: Niets te danken, graag gedaan en als je 'ns iets zeldzaams ziet geef je me dan een tip? (Voordat je het tegen iemand anders zegt?)

Tot slot van het gesprek kreeg de redactie nog enkele papertjes met daarop het kluplied en de waarneming van de zeldzame soort. Wij willen jullie dit niet onthouden:

"Gij vogelaargebroeders in het woud
Met uw geleuter duizendvoud,
Gij die zwetst en gij die zwatert,
Gij die klotst en gij die klatert,
Gij die tettert en die tatert,
Gij die raast en kalt,
Gij die bakert en praat,
Gij die bazelt en die bouzelt,
Gij die Hapert en die Reusolt,
Gij die Goort en Landschot en Flaest,
Gij die Hoort en Zwart Kot en Baest,
Gij die Slechtvalkt, Griolt en Kanoet,
Gij die Parelduikt Wouwt en Zeekoet,
Gij die Wespondieft en Bijeneet,
Maar nooit uw kijker vergeet!"

(met dank aan Guido Gezelle)

VOGELKALENDER 1979.

Ook voor 1979 geeft Vogelbescherming en Het Vogeljaar weer de traditionele vogelkalender uit.

Voor slechts Fl0,- kunt U deze weer bestellen. Hebt U interesse bel dan even naar Jacques.

Nogmaals roefvogelnummer.

Onze enige echte eigen ornithomania zal worden aangepast, voor dit bijzondere nummer! Als je dus nog wat gekke, leuke, grappige, en stomme stukjes hebt STUUR ze dan op zodat we er weer iets leuks van kunnen maken. Bedankt!

Zo, dat was dat. In ons febr. nummer zullen we o.m. aandacht schenken aan de ornithomanische medailles en faalcertificaten welke op de jaarbijeenkomst zullen worden uitgedeeld.

'n orni groetje van Frank en Jacques.

TREKTELLEN 1976.

Mogelijk herinnert U zich nog wel, dat in 1976 tellijsten verspreid werden om zodoende trekgegevens te verkrijgen. Daar te weinig ingevulde formulieren retour ontvangen werden, hebben de organisatoren nooit een verslag gemaakt, mede door het feit dat een precieze uitwerking enorm veel tijd vergt.

Om er voor te zorgen dat al het werk voor de tellers niet zondermeer nutteloos geweest is heb ik de totalen per soort berekend, om zo een eenvoudig, maar misschien toch interessant overzichtje weer te geven.

Er hebben 13 mensen hun medewerking verleent, terwijl 35 $\frac{1}{2}$ uur geteld is, verspreid over 15 dagen, die in de maanden september en oktober vielen. Alleen de trekkende vogels zijn genoteerd!

Blauwe reiger (1), Buizerd (12), Bruine kiekendief (1), roofvogelspec. (1), Blauwe kiekendief (3), Torenvalk (8), Boomvalk (3), Kievit (176), Kokmeeuw (8), Houtduif (78), Turkse tortel (1), Boerenzwaluw (23), Veldleeuwerik (331), Graspieper (58), Kraai spec. (394), Roek (16), Kauw (8), Ekster (5), Pimpelmees (1), Koolmees (1), Staartmees (7), Grote lijster (22), Kramsvogel (2), Koperwiek (162), Zanglijster (2), Merel (2), Heggemus (2), Witte kwik (25), Grote gele kwik (1), Gele kwik (1), Spreeuw (820), Groenling (23), Barmsijs (1), Kneu (96), Keep (2), Vink spec. (218), Vink (387), Geelgors (12), Rietgors (5), Gors spec. (1), Ringmus (245) Huismus (2).

Medewerkers:

Jan Wouters, Frank Neijts, Hans en Maaïke Cornelissen, Geert de Wit, Wim de Kroon, Kees Goudsmits, Maarten Manders, Frank de Rooij, Lex Peeters, Jacques van Kessel, Pieter Wouters, Tom Heijnen.

Tenslotte een woord van dank aan alle medewerkers voor het inzenden van de tellijsten.

Lex Peeters.

Kempenaren slaapt U rustig voort!

Een gladgeschoren gezicht, een simpele geest, een salaris van meer dan een ton en uitspraken, nauwelijks het overwegen waard. Kortom in woord en beeld de voorzitter van de agglomeratieraad, Mr. W.v.Elk.

Aan het woord over de "verlengde poot van Metz" in Groot-Eindhoven van 18 oktober kraakeelt hij: "de enige oplossing voor de verkeersproblematiek is de verlengde poot van Metz en die komt er ook!"

"de verlengde poot is reeds gebakken koek, die ligt er voor 1985, ondanks het lawaai van de milieugroeperingen!"

"andere door de milieuorganisaties geopperde varianten getuigen van weinig realiteitszin". Als C.D.A. lijsttrekker was hij de zieleherder van vele gelovigen in politiek Eindhoven. Zijn Groot-Eindhovense gedachte bracht hem op de stoel waar hij nu zit. Deze stoel nu wordt bezet door een uiterst gevaarlijke man met veel macht veel relaties en vooral gezien de verkiezingsuitslagen van weleer, met waarschijnlijk onder de bevolking nog steeds veel aanhang. Het gevaarlijke van deze man is gelegen in zijn positie, zijn uitspraken en vooral zijn persoonlijk streven de agglomeratie "groot" te maken (in de geschiedenis hebben we meen ik al meer van dit soort lieden gehad: Europa groot, Duitsland groot en nu dus, de geschiedenis herhaalt zich, op kleinere schaal, de agglomeratie groot.).

Hoe gaat deze grote agglomeratie eruit zien beste Kempenaren? Hij wordt doorsneden door mooie snelle autowegen, die de burger vlug van werk naar huis brengen v.v. Er komen mooie dure woningen vooral langs de rand, dat oogt zo leuk voor de snelle voorbijgangers.

Er zijn leuke parken met veel parkeerruimte met speelvelden om te trimmen en de hond uit te laten en banken om te piknikken en veel soorten bomen en struiken voor I.V.N. wandelingen.

Er is ook een schaapsherder, hoe leuk toch voor de kinderen en het heidegevoel keert weer even terug en och God er zijn vijvers met gras langs de rand, leuk om te vissen zonder modderschoenen.

De plantsoendienst harkt alles netjes schoon, terwijl de parkwachters een oogje in het zeil houden.

Er is ook nog een droog broekbosje van enkele ha met een leuk bordje van Staatsbos. Daar mogen de burgers en hun kinderen niet komen, want daar lopen boze mannetjes met verrekijkers te loeren en van alles op te schrijven.

Natuurlijk zijn er ook boeren met landbouwgrond zonder lastige sloten en bomen, en koeien met leuke kalfjes in het voorjaar, de kinderen loeien zo al tegemoet in de auto. Het land wordt bemest met drijf- en poedermest, je ziet het gras gewoon groeien.

I.V.N.-en Heemkunde gidsen vertellen zo leuk hoe het vroeger was en in het landschap vind je terug hoe het allemaal geweest is. Het geheel wordt gekompleteerd door het gegens van industriële aktiviteit en auto's en het geknor van varkens in mesterijen en het gekakel van kippen in hun batterijen met een leuk bordje "Verse Eieren".

Dit Kempenaren is het beeld dat ons voorgeschoteld wordt, van Elk laat hierover geen enkele twijfel bestaan. Een beeld dat steeds meer een harde onomkeerbare realiteit wordt, ondanks het lawaai van de milieugroeperingen. Van Elk en de zijnen weten dit en dat maakt hen nu juist zo uiterst gevaarlijk.

We gaan de feiten eens nader bekijken Kempenaren:

1. De overheid en dus ook de agglomeratie kiest duidelijk voor de aanleg van steeds meer wegen en snelwegen. Deze aanleg is dus beleid geworden, waarmee alle kritiek en alternatieven worden afgedaan met gekrakeel van minderheden.

De gedachte over de afschaffing van het kroonberoep past precies in dit beleid. Of de afschaffing nu doorgaat of niet, de gedachte alleen al is pervers, omdat de democratische besluitvorming wordt uitgehold.

De aanleg van wegen kan gemakkelijk resulteren in de uitbreiding van woonwijken. De mobiliteit van de bewoners wordt er door vergroot en het zeer zwak georganiseerde openbaar vervoer zorgt voor een verhoogd autogebruik.

2. De uitvoering van ruilverkavelingsprojekten leidt ertoe dat de kleinschaligheid van het Kempische landschap steeds verder zal verdwijnen. Er wordt geasfalteerd en de ontwatering wordt geperfectioneerd, waardoor specifieke weidebiotopen verdwijnen. (de gehele Kempen is zeer droog geworden.). Laag gelegen broekbos, vroeger heelgoed dienend als waterreservoir droogt uit en het waterpeil in natuurgebieden zal slechts kunstmatig op peil kunnen worden gehouden.

3. Akkerbouw- en weidegebieden worden zeer sterk bemest en m.i. in vele gevallen overbemest. Dit laatste is gemakkelijk bewijsbaar. Het lokale karakter van bemesting gaat verloren door het gebruik van poederkunstmest. Dit waait overal heen en de verschraling van de flora is het gevolg. Bovendien bestaan rondom natuurterreinen geen bufferzones (zones waar geen mest gebruikt mag worden), zodat via grond- en oppervlaktewater de mest in de terreinen komt. In dit verband mag het moderne wegbermbeheer gezien worden als positief. Toch is het slechts een gruwelijk lapmiddel, dat de aandacht op bovenstaande feiten afleidt. De wegbermen zijn alleen leuk voor het oog, als biotoop hebben ze vrijwel geen waarde.

4. De massarekreatiedruk op de resterende natuurgebieden wordt steeds groter. In dit verband vinden we al motorcrossers op de Vlasroot, de Hoos, Girschotse hei (is daar eens verboden, maar men crossed lustig voort) en zelfs op Landschot wordt gescheurd.

Of een harder optreden van de politie zal helpen is de vraag, tenslotte staat alles tegenwoordig in het teken van de eigen verantwoordelijkheid van de mensen.

5. De uitbreiding van het militaire oefenterrein op de Girschotse hei is in de eerdere jaren zestig niet doorgegaan o.a. vanwege algemeen protest van de bevolking. Nu zijn er tanksporen te vinden op voor militaire voertuigen verboden gebied en veel rode bordjes "verboden voor rupsvoertuigen" zijn zomaar verdwenen. Ja mensen zo gaat dat, geniepig langzaam vinden veranderingen plaats. De grote massa ziet niets en wakkere geesten worden uitgemaakt voor lawaaimakers en ongenueanceerde denkers.

Maar Kempenaren er is een oplossing. Wij sluiten de ogen en slapen rustig voort. Van Elk waakt over ons en als alles straks veranderd is en wij onze oogjes openen weten wij niet meer hoe het geweest is. Een mens vergeet snel en het leven gaat door. Amen!

Rob.